

RECENSIONER

Biblioteker og boksamlinger i Bergen av ARNE KILDAL. (Særtryk av *Bergen 1814—1914*, s. 736—770.) Bergen 1915. 8°.

Den, som vill göra en inblick i den minnesrika handelsstaden Bergens kulturella lif och utveckling, bör icke underlåta att taga kännedom om bibliotekarien Arne Kildal's bidrag med ofvanstående titel, ingående i det stort anlagda verket »Bergen 1814—1914». Författaren, som själf är föreståndare för Bergens offentliga bibliotek, har haft ett rikhaltigt material till sitt förfogande — vi behöfva endast nämna sådana namn som Edwardsen, Holberg, Sagen och Foss, Bendixen, Platou — och det har också lyckats honom att gifva en grundlig och intressant skildring af de olika boksamlingarnas uppkomst och öden ända från äldsta tider fram till våra dagar.

»Lærdom og Boglige Konster have i Bergen ikke været synderlig dyrkede», säger Ludvig Holberg på ett ställe i sin »Bergens Beskrivelse», och längre fram blir hans omdöme ännu hårdare: »I det øvrige kand man sige, at Bergen ikke haver været det Sted, hvor lærde Folk og Philosophi kunde finde Fornøvelse at fæste deres Sæde, saasom Staden har havt temmelig Mangel saa vel paa Bøger, som paa literate Folk». Det var också först efter Holbergs tid, som en uppblomstring ägde rum i Bergens biblioteksförhållanden. Visserligen hade det funnits åtskilliga både offentliga och privata bibliotek i staden, men en del hade blifvit tillintetgjorda genom de många förhärjande eldsvådorna, en del hade skingrats genom låntagarnas slarf och försumlighet och de få, som voro kvar, spelade en ganska obetydlig roll.

Det äldsta af Bergens bibliotek, som finnes omnämndt, är Mariakyrkans bibliotek, hvilket omtalas redan år 1317. Detta bibliotek var emellertid så godt som bortglömdt under långa tider, men fram emot slutet af 1700-talet kom det åter till heders, tack vare de två mecenaterna Schønfeldt och Nordmann. Biblioteket började nu blifva allmänt besökt och hölls till och med öppet på vissa bestämda timmar i veckan; det var sålunda ett slags föregångare till ett offentligt lånebibliotek. En katalog blef utarbetad och tryckt år 1783, och den som hade detta arbete om hand var troligen ingen mindre än den berömde författaren P. A. Heiberg. Biblioteket utgjordes till större delen af vetenskaplig teologisk litteratur och omfattade vid denna tid omkring 2,000 band. År 1876 blef Mariakyrkans boksamling införlifvad med det nyinrättade offentliga biblioteket, där den ännu bildar en särskild afdelning.